

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

02/16/2022

محمد صالح گردش

ریشه تعدادی از کلمه های زبان پشتو در اوستا

(قسمت سوم)

پئیریکا یکی از کلمه هایی ست در اوستا که در زبان پارسی به هیأت «پیری» موجود است و پری موجودی ست مؤنث و افسانه یی. این کلمه در زبان پشتو به ادای «پیری» موجود است که از لحاظ ادایی با اصل و ریشه، قریب است.

«پسو» کلمه یی ست به معنی چارپا و گاو و گوسفند، چنان که این کلمه در هات 31 بند 15 و جاهای دیگر آمده است. این همان کلمه یی ست که در زبان پشتو به هیأت «پسه» موجود و کاربرد عام دارد. همین گونه کلمه «فشوینت» که در هات 29 بند 5 آمده است، پور داود آن را به معنی شبان و از مصدر فشو (پسو) دانسته است. پس اگر کلمه شبان در پارسی را ازین ریشه بدانیم، بی هیچ شک و شبهی کلمه «شپون» در پشتو نیز از همین ریشه خواهد بود. در یکی از نوشته های مرحوم پوهاند حبیبی در مورد این کلمه اوستایی خوانده بودم که کلمه «پیسه» (واحد پولی) نیز از ریشه کلمه پسو خواهد بود زیرا در گذشته ها گوسفند مانند واحد پولی در تبدلات جنسی به کار می رفته است.

«ارشو» کلمه یی ست که در اوستا بسیار آمده است چنان که در هات 28 بند 6 و بسا جاهای دیگر. این کلمه در همین آدرس به معنی «درست» گرفته شده است، و «ارش» نیز در گات ها بسیار آمده که بجای این کلمه در گزارش پهلوی (زند) «راست» آورده شده است. ر.ک: (یادداشت های گاتها ص 6). کلمه ارشو در هات 44 بند 9 به معنی راستین شده است. پس اگر کلمه های راست و راستین و راستی و راستکار و ... را در زبان پارسی از ریشه کلمه ارش بدانیم، پس می توان گفت که کلمه های ربنه و ربننتی و ربننتیا نیز از همین اصل و بنیاد بوده باشند.

«نامن» در اوستا به معنی نام است. این کلمه در فرس هخامنشی نیز نامن آمده است. این کلمه در دیگر بخش های اوستا به هیأت «نانمن» آمده است. ر.ک: (یادداشت های گاتها، ص 363). پس این همان کلمه یی ست که در زبان پشتو نیز به هیأت «نوم» موجود است. این کلمه در زبان انگلیسی نیز به هیأت «Name» وجود دارد و شاید در بسیار زبان های دیگر و از جمله زبان هندی این یک سانی به چشم می زند. ازین می توان پنداشت که منشأ و سرچشمه یک تعداد زیاد زبان های امروزی، یک زبان مادر شاهی بوده باشد.

د پانو شمیره: له 1 تر 1

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د ليکنيزي بني پاروالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولۍ